AFYONKARAHİSAR TABİÎ SODASI
TABİÎ GAZİLE KUVVETLENDİRİLMİŞTİR
Kuvvetli En Tabiî Gazozdur.
Müracaat Mahalli: KIZILAY SATIŞ DEPOSU
Telefon: 20062

TAN

PAZAR
30 AĞUSTOS 1942

TANEVİ, İstanbul Ankara Cad. No. 102
Telgraf: TAN İST. Telefon: 24310, 24318, 24319

5 KURUŞ
Sekizinci Yıl 2527

SİLÂH ARKADAŞLARI
BÜYÜK MİLLÎ ROMAN
Türk Kahramanlığı ve Vatan severliğinin eşsiz ve heyecanlı bir destanı. Renkli ve ciltli bir kapak içinde her yerde 80 Kuruş.
ÇIKARAN : Türkiye Yayınevi, Ankara caddesi 36

Büyük Bayramımız 30 Ağustos

Bugün Bu Eşsiz Bayramımızın 20 inci Yıl Dönümünü, Ona Yaraşır Bir Vakar Ve Kudret İçinde Kutluyoruz

30 Ağustosun Siyasî Mânası

26 ağustosta başlayan, 30 ağustosta biten, Türk istiklâlinin ilk beratını başta liderleriyle beraber bir milletin kaniyle imzalayan 30 ağustos zaferi, askerî bir zafer olduğu kadar ve belki daha fazla siyasî bir zaferdir.

Çünkü, 30 ağustos zaferi, 1914 harbinde dünyayı taksim için harp meydanlarında dövüşen devletlerin asırlık siyasetine dur kumandası vermiştir.

* *

1914 harbi, Habisburg ve Hohonzolern hanedanlarının "Büyük Almanya" iddiasiyle girdikleri, "Dreht Naht Osten" siyasetiyle bütün merkezi, şarkî ve cenubî Avrupayı hayat sahası yapmağı istihdaf ettikleri bir harbin ismidir. 1914 harbi, dünyanın büyük ham madde menbalarını, ve uçsuz bucaksız pazarlarını inhisar altına almak, malî sermayelerin emir ve kumandasiyle, geri milletleri müstemleke yapmak için, Anglo - Sakson veya diğer isimlerle tanınan milletlerin birbirleriyle rekabetleri neticesinde doğan, birçok İmparatorlukları ve Krallıkları silip süpüren emperyalist bir harbin ismidir.

* *

Osmanlı İmparatorluğu, bu menfaat ziddiyetleri için de çarpışan, ve bu çarpışmada insanları insanların, geri milletleri ileri milletlerin kölesi yapmak için kan döken bir harbin içinde, devletlerin muvazenesine göre kâh bir tarafta, kâh diğer tarafta siyasî bir yardımcı gibi el uzatılan, fakat neticede taksim haritasının üzerinde, başı, boynu koparılan, bir taksim arzusiydi. Sevr muahedesi, bu siyasetin icabı olarak onu param parça etmiş, iktısadî - siyasî istiklâlini alarak onu bir posa gibi, kan döken insanlığın zafer heybesine peşkeş çekmişti.

* *

Atatürkün Samsuna ayak basmasiyle başlayan, İnönü, Sakarya ve daha nice nice harp meydanlarında istiklâl için dövüşen bir milletin azmiyle yürüyen kurtuluş, en kat'î mahiyetini 30 ağustos zaferiyle kazandı. Bu itibarla 30 ağustos zaferi sadece askerî bir zafer değil, bir milletin istiklâlini kefalet altına alan siyasî bir zaferdir. Bu zaferden sonradır ki, Osmanlı saltanatını yıkan, tamamiyle yeni siyasî bir temel üzerine kurulan Türk devleti, Türk Cümhuriyeti, devletlerin asırlık siyasetine şu kumandayı vermiştir:

Hiç kimsenin toprağında gözümüz yoktur, hiç kimseye de bir karış toprak vermiyoruz.

* *

İşte 30 ağustosun en mühim siyasî mânası budur. Bu zaferledir ki Türkiye, dünya devletlerinin hâlâ bugün kanlı savaşlarla halledemedikleri emperyalizm davasını kökünden koparıp atmıştır. Her milletin hürriyetine, istiklâline sahip olarak yaşamasını en büyük hak kabul eden Türk milleti, bu siyasi temele dayandığı içindir ki 1939 harbinde kendine hiçbir hisse bulmamış ve aramamıştır. Ancak Cümhurreisinin dediği gibi bu kanlı haileyi "hüzünle seyrediyoruz". Ve bütün dünya milletlerinin, insanlığı buhrandan buhrana sürükleyen bu emperyalist ateşi bir ve son defa olarak söndürecekleri bir kurtuluşa, sulha kavuşmalarını temenni ediyoruz.

TAN

BUGÜN YAPILACAK MERASİM

Bu Sabah 8,30 da İstanbul Komutanlığında Bir Kabul Resmi ve Saat 9,30 da Taksimde Büyük Bir Geçit Resmi Yapılacak

30 Ağustos Tayyare ve Zafer bayramı bugün coşkun tezahüratla kutlanacaktır. Dünden itibaren şehir bayraklarla ve elektriklerle donatılmıştır. Bayram münasebetiyle bugün Dumlupınarda saat 11,30 da ve şehrimizde saat 10 da büyük bir törenle Zafer bayramı ve Başkumandanlık meydan muharebesinin 20 nci yıldönümü kutlanacaktır.

Sabahleyin İstanbul Komutanlığında bir kabul resmi yapılacaktır. Saat 8,30 - 9 da İstanbul garnizonundaki birlik komutanları ve müessese âmirleri, saat 9 - 9.30 da vilâyet, belediye, parti ve diğer sivil teşkilleri kabul resmine iştirak edeceklerdir.

Taksimde Cümhuriyet meydanında yerlerini alan askerî kıtalar ve beden terbiyesi mükellefleri saat 10 da teftiş edilecektir. Saat 10.15 de meydandaki direğe bayrak çekilecek ve deniz bandosu İstiklâl marşını çalacaktır. Bayrak çekme töreninden sonra âbideye çelenkler konulacak ve en kıdemsiz bir subayla, İstanbul Komutanı birer nutuk söyliyeceklerdir.

Saat 12 de Selimiye kışlasından 21 atım top atılacaktır.

Saat 12,30 da Taksimde İnönü gezisinin küşat resmi yapılacaktır.

Diğer taraftan emekli ve malûl subaylar 30 Ağustos zaferi münasebetiyle bugün silâh arkadaşlariyle bir toplantı yapacaklardır. Eski generallerimiz Tümen komutanlığında ve askerî birlikler başında bulunmuş olan yüksek rütbeli subaylar bugün Orduevinde Orgeneral Fahrettin Altay'ın davetlisi olarak hazır bulunacaklardır. Beyoğlu bölgesindeki emekli subay ve askerî memurlar da kolordu binasında General Asım Tınaztepenin İstanbul semtindekiler askerî Tıbbiye okulunda General Nazmi Gönen'in davetlisi olacaklardır. Anadolu yakasındakiler de Selimiyede General Salih Erkuş'un davetinde hazır bulunacaklardır.

Diğer taraftan büyük zaferin yıldö-

Devamı Sa. 2, Sü. 3

Başvekil Sıvasta

Saraçoğlu Sıvasta Okul Ve Müesseseleri Gezdi

Askerî Kışlada Karavana Yiyen Başvekil, Erlerle "Karavana Kardeşi,, Oldu

Sivas, 29 (A.A.) — Şark vilâyetlerinde tetkik seyahatine çıkan sayın başvekilimiz Şükrü Saraçoğlu, beraberlerinde Orgeneral Kâzım Orbay olduğu halde dün saat 15 de şehrimize gelmişler, istasyonda vali, komutan, belediye reisi, parti müfettişi, parti reisi, askerî ve mülkî erkân ve parti mensupları tarafından karşılanmışlar ve bir askerî kıta tarafından selâmlanmışlardır.

Başvekilimizle birlikte seyahat etmekte olan sayın bayan Saraçoğlu da istasyonda mülkî ve askerî erkân refikaları tarafından karşılanmıştır.

Başvekillerini görmek üzere istasyonda şehrin muhtelif yerlerinden toplanmış olan Sivaslılar, sayın Saraçoğluyu içten gelen tezahürlerle selâmlamışlardır.

Başvekilimiz, vilâyeti, komutanlığı, belediyeyi, parti ve halkevini ziyaret ettikten sonra erkek lisesine giderek Atatürk lisesini ve Sıvas kongresinin toplanmış olduğu salonu ziyaret etmişler ve mütaakiben Aziz Milli Şef ve Cümhur Reisimiz İsmet İnönü'nün okudukları askerî rüştiyeye giderek Milli Şefin mektep hatırasını yaşatan ve mimarisi itibariyle de güzel bir Türk eseri olan okulda bir müddet kalmışlar ve öğretmenlerle ayrı ayrı konuşmuşlardır.

Başvekilimiz bundan sonra büyük.

Devamı Sa. 2, Sü. 6

SOVYET TEBLİĞİ

Sovyetler Stalingrat'ta Hücuma Geçtiler

Rjev Bölgesinde Bir Milyon Sovyet Askeri Dövüşüyor

Rus Cephesinde Ümit Verici Bir İnkişaf Var

Moskova, 29 (A.A.) — Sovyet sabah tebliği: Sovyet kıtaları gece Rjev'in dış mahallelerinde, Kletskaya bölgesinde, Stalingradın şimali garbisinde Kotelnikovo'nun şimali şarkisinde, Prohladnaya ve Mozdok bölgelerinde ve Krasnodarın cenubunda düşmanla çarpişmişlardir.

Stalingradın şimali garbisinde mukabil taarruza geçen Sovyet kıtaları düşmanı geri atmişlardir. Başka bir muharebe kesiminde Sovyet hatlarını yaran Alman tank ve piyade kuvvetleriyle şiddetli muharebeler yapılmaktadır.

Barentz denizinde Rus gemileri hepsi 12 bin tonluk iki düşman nakliye gemisini batırmışlardır.

Devamı Sa. 2, Sü. 5

ALMAN TEBLİĞİ

Kafkasya Bölgesinde Rus Mevzileri Delindi

Dağıtılan Sovyet Kuvvetleri Dağlarda İmha Olundu

Sovyet Tayyareleri Dün Helsinki'yi Bombaladılar

Berlin, 29 (A.A.) — Alman orduları başkomutanlığının bugünkü tebliğinde ezcümle şöyle denilmektedir:

Kafkasyada, Alman ve müttefik kıtaları düşmanın birçok kesimlerde inatla müdafaa ettiği mevzileri delmişlerdir. Dağıtılan düşman grupları dağlarda imha olunmuştur.

Stalingrad çevresinde, Alman kıtaları kademe kademe düşman tahkimatına taarruz etmekte ve düşmanın tekrarladığı taarruzları püskürtmektedir.

Alman hava kuvvetleri düşman gerilerindeki demiryollarına taarruzlar yapmış ve düşmana ağır kayıplar verdirmiştir.

Volga nehrinde iki petrol gemisi ile 12 büyük düşman mavnası tutuşturulmuştur.

Devamı Sa. 2, Sü. 7

İstanbul Parti Başkanlığı

R. Mimaroğlu İstifa Etti, Kayseri Mebusu S. Hayri Ürgüplü İstanbul Parti Başkanı Oldu

Cümhuriyet Halk Partisi İstanbul vilâyet idare heyeti reisi Reşad Mimaroğlu, bu vazifeden istifa etmiş ve istifası kabul edilmiştir.

C.H. Yartisi İstanbul vilâyet idare heyeti reisliğine Kayseri meb'usu Suad Hayri Ürgüplü tayin edilmiştir. Suad Hayri Ürgüplü 1903 senesinde doğmuştur.

Şeyhülislâm merhum Hayri Efendinin oğludur. İstanbul Hukuk Fakültesinden mezundur ve İstanbulda uzun müddet avukatlık yapmış kıymetli bir hukukçumuzdur. Son intihap devresinde Kayseri meb'usluğuna seçilmiştir. Kendisine yeni vazifesinde muvaffakıyet temenni ederiz

Yeni İstanbul Parti Başkanı S. Hayri Ürgüplü

ÖLÜMDEN BETER

No. 107 Yazan: *MAHMUT YESARİ*

Çabucak hazır olmuştuk. Ali Nafiz, sokakta:

— Zihni Hamza, bir ataktı, diyordu. Karşısına daha ters biri çıkmış olmalı.

Zihni Hamzanın mağazalrı kapalıydı. Kepenklerin önünde meraklı halk duruyor, biribirleriyle konuşuyorlardı. Konağın civarında da, göze batacak bir kalabalık vardı.

Ali Nafiz, kalabalığın arasında âşina çehre arıyordu. Nihayet aradığını bulmuştu, sokuldu:

— Zihni Hamza!.. Dün gece?..

Adam, kederli kederli basını sallıyordu:

— Evet.. Çok yazık!

— Peki, neden? Nasıl olmuş?

— Zihni Hamzanın evi açıktır, herkesi davet eder. Daha iyi anlaşılmadı, davetliler arasında kavga çıkmış, yatıştırmak istemişler, büyümüş. Zihni Hamza araya girmiş, vurulmuş. Kaza kurşunu mu, diyelim, ne diyelim artık? Kurşunu göğsünden yemiş, yıkılmış. Şimdi zabıta, tahkikat yapıyor.. Cenazesi, yarın kaldırılacak, eve akrabaları geldiler. Zihni Hamzanın kim sesi olmadığı için, akrabaları mirasa konacaklar. Evi de, bağları da, bahçeleri de, dükkânları da, hanları da, mağazaları da taksim ederler. Amcasının oğlu Reşit Ayyuni vardır. O, hepsine oyun oynar. Şimdi, konakta, haremi nasıl dağıtacak bakalım? Onda, din, iman vicdan yoktur. Para, hep para.. Zihni Hamza, hovarda idi. Ondan geçinemezlerdi. Şimdi sevinmişlerdir.

— Demek, evi dağıtır?

— Hademe, uşak, cariye, ne varsa defeder. Daha cenaze kalkmadı. Cenaze kalktıktan sonra kokusu çıkar. Belki bugünden masrafı kesmiştir. Zihni Hamzanın eli açıktı. Fukarası vardı. İhtiyaç için kapısına gelmiş birini geri döndürmemiştir. Ticaretinde de gaddar değildi. Komisyoncular, toptancılar, muameleciler, hepsi, ondan memnundular. Kendi başında olmadığı halde işi tıkır tıkır işliyordu. Neden? Adamları memnundu. Zihni Hamza, hovarda imiş. Hovardalık günah mı? Bekâr bir adamdı bir keyfe para yiyor, keyfince yaşıyordu. Mukadder, bu kadarmış!

Adam susmuştu. Ali Nafiz, belki biraz daha söyler, diye bekledi. Sonra, koluma girdi, ağır ağır yürümeğe başladı:

— Zihni Hamzanın akrabası, çingene hasisin biri, anlaşıldı. Onunla gayet kolay anlaşırız. Yarın, yine burada bulunalım.

Ertesi gün, akşama doğru Zihni Hamzanın konağına gitmiştik. Bütün kapılar, pencereler kapalıydı. Kimseler yoktu. Ali Nafiz, kapıcıya sordu:

— Reşit Bey Ayyuni, gelmedi mi?

Kapıcı dertliydi:

— Gelmez.. Hem neye gelecek?.. Artık, ev yok.. Hiçbir şey yok!

— Nasıl hiçbir şey yok?

— Bütün ev boşaldı. Adamları dağıttı.

Ali Nafiz, titremişti:

— Reşit Uyuni, nerede bulunur?

— Evinde..

— Sen, adresi biliyor musun?

— Hayır! Çarşıdan öğrenin.

Çarşıdan Reşit Uyuninin adresini öğrenmiştik. Hiç ayak sürtmeden gittik. Kapıyı sıska bir ahretlik açmıştı:

— Reşit bey yok! Dedi. Ne zaman gelir, bilmem!

Döndük Vakit, geç olmuştu. Ali Nafiz:

— Bu iş, sabaha kaldı, diyordu. Pinti herif, erken uyur muhakkak!

Sabahleyin, evde biraz eğlendik. Öğleye doğru; Reşit Uyuninin kapısında idik. Yine ayni sıska ahretlik kapıyı açmıştı:

— Bey burada..

— Görmek, konuşmak istiyoruz.

Ahretlik, içeri gitti, biraz sonra döndü:

— Buyurunuz!

Bir mermer avludan geçtik, tekmil ağır Şam kumaşları döşeli büyük bir odaya girdik, bekledik, biraz sonra Reşit Uyuni geldi. Reşit Uyuni, zayıf, kısa boylu bir adamdı. Bize yer gösterdi tavırları nazikti. Kestirme konuşmak istiyen iş adamı olduğu belliydi. Boş geçen saniyeler, onu rahatsız ediyordu. Ali Nafiz "Ben söyliyeyim!" diye bana baktı; başımla evet. Dedim.

Ali Nafiz, kuru kuru öksürdü, toplandı:

— Merhum Zihni Hamzaya ait bir iş için geliyoruz. Lâkırdıyı uzatmıyalım. Onun konağında, genç kadınlar, cariyeler vardı. Bir tanesi bizim memleketlimizdir, Onu almak istiyoruz.

Reşit Uyuni yavaş sesle:

— Geç kaldınız, dedi.

Toz bulaşmış gibi ellerini siliyordu:

— Dün akşam, hepsini sattım. Hepsini defettim.

Yüzü, sinirli sinirli buruşmuştu:

— Ben, böyle şeylerle uğraşamam.

Ali Nafiz de sinirlenmişti; kendini güç tutuyordu:

— Peki, kime sattınız?

Reşit Uyuninin kaşlarının arası buruştu: (Devamı var)

RADYO

BUGÜNKÜ PROGRAM

8.30 Program	19.15 Marşlar
8.32 Marşlar	19.30 Haberler
8.40 Haberler	19.45 Serbest
8.55 Marşlar	19.55 Türküler
12.30 Program	20.15 Konuşma
12.33 Müzik (Pl.)	20.40 Müzik (Pl.)
12.45 Haberler	21.00 Konuşma
13.00 Zeybek oyunları	21.15 Halk türküleri
13.30 Orkestra	21.50 At yarışları
18.00 Program	22.00 Müzik (Pl.)
18.03 Orkestra	22.30 Haberler
18.45 Oyun havaları	22.45 Kapanış.
19.00 Konuşma	

Mürakabe ve Tevzi İşleri

Salâhiyetle Alâkalı Ofislere Bırakıldı

Ticaret Vekilliği gıda maddelerinin Toprak Ofisi, akîcı yakıt maddeleri nin petrol ofisi, ithalât maddelerinin de Ticaret Ofisi ile birlikler tarafından tevzi ve mürakabe edilmesini alâkalılara tebliğ etmiştir. Bu maddelerin tevzi ve mürakabesi için bu teşekküllere tam salâhiyet verilmiştir.

Bu suretle bütün muameleler için Vekilliğe müracaat edilmeden ithalât ve ihracat işlerinin kısa bir zamanda bitirilmesine çalışılacaktır. Bundan böyle lisans müsaadesi veya ihracat ve ithalât, takasla mal getirip göndermek gibi işler hakkında doğrudan doğruya birliklerle temas edilecektir. Vekillik bütün bu işleri birliklere bırakmıştır.

Koyun derileri

Üzerinde azamî sekiz santim uzunluğuna kadar yapak bulunan koyun derilerinin ihracına müsaade edilmesi üzerine dün bu gibi derilerin satışları başlamıştır.

Faturasız satışlar

Anadoludaki manifatura ve hırdavatçılar şehrimizden pahalı fiyatla mal aldıkları için birçok eşya Anadoluda şehrimizden daha pahalıya satılmaktadır. Gaziantep manifatura tâcirleri şehrimizde bir büro kurarak memleketlerine daimî surette mal göndermek işiyle meşgul olmıya başlamışlardır. Bu tâcirlerin verdiği malûmata göre, Marpuççularda birçok tâcirler kendilerine faturasız eşya satmak istemekte ve fincan, lâmba camı ve benzeri eşyaya yüzde elli kâr bırakılmasını bildirmektedirler. Birçok kimseler gemici feneri almak için bir tâcirle anlaştıkları halde muayyen miktarda gemici fenerini el altından satanlar muayyen bir miktar feneri de saklamışlar ve Anadolu tâcirlerine pahalı fiyatla bulabileceklerini söylemişlerdir.

Belediye İktısat Müdürlüğü bu iddiaları tetkike başlamıştır.

Bugünkü Merasim

Baştarafı 1 incide

nümü münasebetiyle bütün halkevleri gündüz ve gece devam etmek üzere zengin ve geniş kutlama programları hazırlamışlardır. Bu arada Beşiktaş Halkevinde de askerî muharririmiz Necati Yaşmut tarafından 30 Ağustos hakkında bir hitabede bulunulacaktır.

Harp okulunda diploma verme töreni

Ankara, 29 (TAN) — Yarın saat 16 da Harp okulu son sınıf talebelerine merasimle diploma verilecektir.

Havacılık Haftası Bugün Başladı

Hava Kurumunun Programını Tahakkuk Ettirmek İçin Bütün Yurddaşların Daima Artan Alâkasının Devamı Lâzımdır

30 Ağustos Zafer bayramı ile beraber 5 Eylûl akşamına kadar sürecek olan havacılık haftası da başlamaktadır. Bu münasebetle Türk Hava Kurumu reisi Şükrü Koçak, Kurum namına bir beyanname neşretmiş ve vatandaşları Kuruma yardıma çağırmıştır.

Dünyayı saran ve her gün biraz daha genişliyen ikinci dünya harbi yurdun korunması için kara ve deniz kuvvetlerinin yanıbaşında kuvvetli bir hava ordusuna da sahip bulunmanın lüzumunu isbat etmiştir. Bunu herkes gibi takdir eden yurdaşlar, Kuruma yardımlarını arttırmışlar ve geçen seneki Kurumun geliri 4,231,266 liraya kadar yükselmiştir. Hava Kurumu on beş yıllık plânlı ve sürekli bir çalışma programı hazırlamıştır. Yurt sınırlarını bekliyen kahraman orduya olan sarsılmaz güvenimiz kadar yurt havalarını koruyacak hava filolarına da güvenimizin artması için bu programın tahakkuk etmesi lâzımdır. Bu da ancak yurtdaşların Kuruma karşı eksilmeyip daima artan alâkasının devamiyle kabildir.

Hava Kurumunun neşrettiği beyannameyi aynen veriyoruz:

AZIZ VATANDAŞLARIM.

Barış, sükûn ve milli birlik ülkesi Türkiye, bugün yirminci 30 ağustosunu kutlamaktadır. Acı içinde kıvranan bir dünyanın ortasında, milletlerin en az üzüntü ve sıkıntı çekeni olarak bayramımıza erişmek, büyük bahtiyarlığımızdır.

İnsanların, şuurunu kaybetmiş yığınlar halinde birbirlerinin üstüne saldırmaları, bu yıl son hızına varmıştır. Türk milleti vatanını kötü ihtiraslardan ve kararsızlıklara düşmekten büyük bir ustalıkla korumasını bilen sayılı milletlerden biridir. Haklarına ve şerefine dokunulmadıkça Türkiyenin iyilik, fazilet umran ve düzen yuvası olarak kalacağında artık hiç kimsenin tereddüdü yoktur. Milli Şefinin kudretli idaresi ve şefkatli kanatları altında, yer yüzünün medeniyet ve tekâmül unsuru olan milletimiz, harp âfetinin yıkıcılığını, en zor şartlar içinde çırpınarak kazandığı 30 ağustos günleri ile çok iyi kavradığı için, bugün iztirap içinde bulunan insanlığın bir an evvel aydınlığa kavuşmasını yürekten istemektedir.

İkinci dünya harbinin gelişimini takip ederken, havada kuvvetli olmanın, milletlerin hayatındaki derin tesirleri hepimizin dikkatine çarpıyor. Kıt'alar, enginler aşarak, kuraklıktan çatlamış topraklara inen yağmur gibi, sıkışmış orduların imdadına koşabilen ancak "Ucak"tır.

30 ağustosla "Havacılık Haftası" na girerken bu yıl da göklerde zerektiği kadar kuvvetli olup olmadığımızı düşünecek ve Türk Hava Kurumuna nasıl yardımda bulunabileceğimizi araştıracağız.

Türk Hava Kurumu, millî kaynaklarımıza dayanan bir havacılık endüstrisinin temelleri atılması yolunda bütün gayretlerini kullanmaktadır. Türk Hava Kurumunun kamplarında, göklerimizin kahramanlarını yetiştiren havacı bir nesil üremektedir. Bütün bu çalışmalar ancak millî yardımdan hız ve kuvvet almaktadır. Geçen yılın dört milyonu aşan verimi karşısında aziz milletimize Kurumun şükranlarını sunarken "Havacılık Haftamızda" da vatandaşların taze bir coşkunlukla göklerimiz için yardıma koşacaklarına inanıyor ve yüce bayramın mutlu olmasını diliyorum.

Türk Hava Kurumu Başkanı
Erzurum meb'usu
ŞUKRU KOÇAK

Memleketin Gaz İhtiyacını Sokoni Vakum Verecek

Ankara, 29 (TAN) — Ticaret Vekâleti ile Sokoni Vakum Oyl, Amerikan mümessili arasında bir anlaşma yapılmıştır.

Bu anlaşma mucibince, petrol ofisi lâğvedilmekte, bütün memlekette Ofis emrinde bulunan depolar Amerikan şirketine verilmektedir.

Bu şirket memleketin gaz ihtiyacını temin edecektir. Lâğvedilen petrol ofisi yerine, Ankarada küçük bir büro tesis edilecektir.

Adilyede Yaz Tatili Bitiyor

Yaz tatili yapmakta olan mahkemeler 5 Eylûl Cumartesi gününden itibaren yeniden faaliyete başlıyacaktır.

Dahiliye ve Müdafaa Vekilleri Şehrimizde

Ankara, 29 (TAN) — Dahiliye Vekili Recep Peker, bu sabah Ankaradan hareket eden trenle, Milli Müdafaa Vekili Ali Rıza Artunkal da bu akşamki ekspresle İstanbula hareket etmişlerdir.

SPOR

Dünkü Kürek Yarışlarını Fenerbahçe Kazandı

Tasviriefkâr refikimiz tarafından Boğaziçinde tertip edilen kürek müsabakaları dün yapılmış ve çok heyecanlı olmuştur.

Müsabakalar neticesinde Fenerbahçe birinci, Galatasaray ikinci, Bakırköy Halkevi üçüncü ve Demirspor dördüncü olmuşlardır.

İthalât Malları Serbest

Piyasada Genişlik Başlıyacağı Sanılıyor

Ticaret Vekilliği serbest piyasa rejimini takviye etmek için yeni prensipler kabul etmiştir. Bu bakımdan dün alâkalı makamlara verilen emir üzerine her türlü ithalât maddelerinin üzerine evvelce konulmuş olan tahditler Eylûlün birinci gününden itibaren kaldırılacaktır. Bütün ithalât malları yurdun her tarafında serbestçe satılacaktır. Vilâyetlerden ve ihtiyacı olanlardan vâki olacak taleplere cevaben serbest piyasalardan mal tedarik etmeleri bildirilecektir. Yalnız ithalât imkânları zorluğa maruz kalabilen maddelerden kalay, teneke, ham kauçuk, çeşitli lâstiklerin ithalâtı Ticaret Ofisi tarafından yapılacaktır. İthalâtçı tarafından bu dört madde ithal edildiği takdirde, Ticaret Ofisi ithalâtçıya verilmesi lâzım gelen ithalât kârını vererek bu gibi malları bir ay içinde satın alacaktır. Bir ay içinde satın alınmıyan mallar serbest olarak sahipleri tarafından satılabilecektir. Ticaret Ofisi tarafından almacak mallar ihtiyaç sahiplerine tevzi olunacaktır.

1/1/940 tarihinden evvel perakende manifaturacılık teşkilâtı bulunmıyan ticarethanelerin getirtmiş ve getirtecekleri malların ancak yüzde yetmişini birliklerden alarak satacaklar ve yüzde otuzu tevzie tâbi tutulmak üzere birliklerde mahfuz bulundurulacaktır. Bu tarihten sonra kurulmuş veya kurulacak anonim şirketlere gelince bu gibi müesseselerin ithal etmiş ve edecekleri manifaturaların yüzde yüzünü satmıya hakları olacaktır.

Bu suretle serbest piyasalarda mal mevcudunun hacmi genişletilmiş olacağı gibi, bolluk dolayısiyle fiyatların da nisbî bir ucuzluğa maruz kalması ihtimalleri vardır. Bundan başka birliklerin elinde bulunan bütün mallar kayıtsız olarak piyasalara dökülecek olduğundan, herhangi bir darlık endişesi kalmıyacaktır. Gümrüklerde çok mal vardır. Birlikler kanaliyle bu malların kısa bir zaman içinde piyasalara çıkarılması beklenmektedir.

Almanyadan Fabrikalarımız İçin Malzeme Gelecek

Ankara, 29 (TAN) — Sümerbank Umum Müdür Muavini Cabir'in reisliğinde Almanyaya giden bir heyetimiz memleketimize dönmüştür.

Aldığımız malûmata göre, bu heyet Sümerbank fabrikalarının ihtiyacı olan yedek parça ve birçok malzemenin yurdumuza gelmesini temin edecek bazı mukaveleleri imzalamış bulunmaktadır.

Yurdumuza girecek ilk malzeme kısmı Almanyadan yola çıkarılmıştır.

DİKKAT

İsimsiz ve Adressiz Mektuplar

Gazetemize her gün birçok şikâyet mektupları geliyor. Bunların içinde esaslı ve hayatî mevzulara temas edenler de var. Pek tabii olarak bütün mektuplar ehemmiyetle okunuyor, ya gazetede derecediliyor, yahut alâkadar makamlara verilerek okuyucunun isteği yerine getiriliyor, bu sayede kenarda, köşede kalmış, hurda ve teferruat kabilinden işler de başarılarak küçük çapta da olsa memlekete okuyucu kalemiyle bir iyilik, bir hizmet yapilmiş oluyor.

Fakat öyle mektuplar var ki, hiçbir imza, hiçbir hüviyet taşımıyorlar, yahut da ihtiva ettikleri adresler yanlış oluyor. Mektubu yazan gösterdiği adreste bulunamıyor.

Bir kimse davasında veya şikâyetinde haklıysa, hüviyetini saklamamalıdır. Perde arkasında oynamak fena bir şeydir. Esaslı ve samimî bir davayı ele alanlar ve o davanın halline bir başkasını da karıştırmak istiyenler isim ve adreslerini saklamıya lüzum görmezler aksi takdirde mektuplarında bahsettikleri şeyin ya aslı olmadığına, yahut da mektubun tamamen şahsî bir endişe veya garezle yazıldığına hükmedilir. Bittabi bu kabil mektupların yeri de çöp sepetidir.

Bu sebeple böyle isimsiz, adressiz mektup yazıp zahmete girmemek lâzımdır.

Mekteplerde Kayıt Başlıyor

1 - 26 Eylûl Arası Talebe Kaydedilecek

Yarından itibaren bütün ortaokul ve liselerde talebe kaydına başlanacaktır. Talebe kayıt ve kabulü 26 Eylûl Cumartesi gününe kadar devam edecektir. Bu müddet içinde ortaokul ve liselerle öğretmen okullarında bütünleme imtihanları ve lise bitirme imtihanları yapılacaktır.

Maarif müdürlüğünün hazırladığı listelere göre, okullarda bulunacak olan imtihan komisyonları talebenin sınıf geçme durumlarını yoklıyacaklardır. Ortaokul ve liselerin bütünleme imtihanları Pazartesi gününden 7 Eylûle kadar neticelenecek ve lise 3 üncü sınıflarla lise bitirme imtihanları 8 Eylûl Salı günü başlıyacaktır. Ortaokulları son sınıfının eleme imtihanları da 10 Eylûlden 12 Eylûl akşamına kadar devam edecektir.

GECE GELEN HABERLER

Alman Şehirleri Devamlı Surette Bombalanıyor

Nurenberg Sarbruken Hücuma Uğradı

Londra, 29 (A.A.) — İngiltere hava nazırlığı tebliği: Dün gece bomba servisimize mensup bir teşkil Nurenberg ve Sarburken deki hedeflere taarruz etmiştir. Alman harp sanayiinin önemli merkezlerinden biri olan Nurenbenrge yaplan akın çok şiddetli olmuştur. İngiliz uçakları geri dönerken, çıkarılan büyük yangınlar el'an devam ediyor.

Av servisine mensup uçaklar keşif taarruzu sırasında şimali Fransadaki hedeflere hücum etmişlerdir. 30 bomba uçağı üslerine dönmemişlerdir.

Amerikan uçaklarının faaliyeti

Londra, 29 (A.A.) — Dün, Amerikan uçan kaleleri Amyens dolaylarında bulunan ve Almanya için çalışan bir Fransız fabrikasına aarruz etmişlerdir.

Bütün uçan kaleler geri dönmüştür.

İngiltereye Alman hücumları

Berlin, 29 (A.A.) — Alman başkomutanlığının bildirdiğine göre, hafif Alman savaş uçakları dün öğleden sonra İngiltere cenup batısı kıyısında iki şehre taarruz etmişler ve ağır çapta bombalar bir çok evlerin yıkılmasına sebep olmuştur. Şehrin iaşe tesislerine dahil bulunan önemli bir müessese hava uçmuştur.

Kessel'e yapılan hücum ağır oldu

Londra 29 (A.A.) — İngiliz hava kuvvetlerine mensup bomba uçakları Almanyada Kessel ve Polonyada Gilina şehirlerine taarruz etmişlerdir.

Kessel'e yapılan hava akını ay ışığında cereyan etmiştir. Bir pilot bütün şehrin alevler içinde yanmakta olduğunu söylemiştir.

İngiliz uçaklarının yaptıkları en uzun akınlardan biri bu akın olmuştur. Müttefik uçaklar ceman 2,900 kilometre katetmişlerdir.

Brezilya'da Bir Casus Şebekesi Yakalandı

Şimdiye Kadar 200 Alman Tevkif Edildi

Rio de Janeiro, 29 (A.A.) — Britanova: Brezilyada Almanlar tarafından kurulan geniş bir casus şebekesi meydana çıkarılmıştır. Şebekenin merkezi Bahiadadır.

Hariciye encümeni Arjantinin mihverle diplomatik münasebetlerini kesmesini isteyen bir takririn tetkiki için toplanmağa davet edilmiştir.

200 Alman tevkif olundu

Londra 29 (A.A.) — Berezilya Hariciye Nazırı bir nutuk söylemiş ve Berezilyanın harbe giriş sebeplerini anlatmıştır.

Hariciye Nazırına göre şimdiye kadar 200 Alman tevkif edilmiş ve bunlar şimdi kara yollarının inşasında çalıştırılmaya başlanılmıştır.

Hariciye Nazırı şöyle demiştir:

"Onlar bizim deniz yollarımızı kapadılar şimdi ise kara yollarımızı açmakla meşguldürler.,,

İngilizler Fransada trenlere hücum ediyorlar

Vichy 29 (A.A.) — İngiliz pilotları dün gece Blois şimalindeki çevrede bir yolcu trenine taarruz etmişler ve mahallinden alınan ilk haberlere göre 26 kişinin ölümüne ve 56 kişinin yaralanmasına sebep olmuşlardır.

Yaralılar, millî yardım teşekkülü vasıtasiyle Blois hastahanelerine kaldırılmışlardır.

Son haftalar zarfında Fransız trenlerine karşı İngiliz taaruzları atmıştır. Böylece, 1 mayıs ve 6 ağustos tarihleri arasında İngiliz mermileriyle 17 si ölü ve 58 i yaralı olmak üzere 75 kişi kazaya uğramıştır.

Fransız hükûmeti bu yeni İngiliz tecavüzünü haber alınca, Londra hükmetine şiddetli bir protesto yapmış, sivil halk arasında bir çok kurbanlar verilmesine ve şiddetli ve haklı bir nefret uyanmasına sebep olan bu çirkin ve haksız taarruzun mahiyetini kaydeylemiştir.

PASİFİKTE

Yeni Gine'nin Cenubunda Şiddetli Bir Savaş Oluyor

Melburne, 29 (A.A.) — Batı Pasifik teki mütefik kuvvetler umumî karargâhının tebliği:

Müttefik kıtalar Yeni Gine'de Milnebay'da Japon kuvvetleriyle sıkı bir temas halindedirler. Burada şiddetli muharebeler cereyan etmektedir.

Kara kuvvetlerimizi destekliyen orta büyüklükte bomba uçaklarımız Japon mevzilerine alçaktan hücum etmişlerdir. Bütün bombalar hedef bölgesine isabet etmiş ve bir çok yangınlar çıkarılmıştır.

★

Londra 29 (A.A.) — Yeni Gine'nin ucunda bir noktaya asker çıkarmış olan Japonlara karşı Amerikalılar kuvvet göndermişlerdir.

General Bleymi göğüs göğüse çarpışmaların vuku bulması muhtemel olduğunu söylemiştir.

Çinlilerin İlerleyişi Devam Ediyor

Londra, 29 (A.A.) — Doğu Çinde Şangay Şek kuvetleri ileri hareketlerine devam ederek Çekinyang eyaletinin mühim iki hava alanını işgal etmişlerdir. Bu hava alanlarından biri Çuhsiyen'dir. Bu hava alanından kalkılarak Tokyoyu bombardıman etmek mümkündür. İşgal edilen ikinci hava alanı Linçui hava alanıdır.

Üç kuvvetli Çin kolu Kanton'a giden demiryolu boyunca cenup istikametinde ilerlemektedir.

İranda Askerî İdare İlân Edildi

Ankara, 29 (Radyo gazetesi) — Hür Fransız radyosunun verdiği bir habere göre İranda askeri idare ilân edilmiştir. İtalyan radyosu da Tebrizde asilerin müttefiklere mühimmat taşıyan birkaç trene hücum ederek, berhava ettiğini bildirmiştir. Ayni radyoya göre, Sovyet askeri halk üzerine ateş açmış ve ahaliden ölenler olmuştur.

Roosevelt Bu Hafta Üç Nutuk Söyliyecek

Londra, 29 (A. A.) — Reis Roosevelt'in bu hafta içinde üç nutuk söyliyeceği bildirilmektedir. Nutuklarından birinde yüksek hayat pahalılığından bahsedeceği muhtemeldir

İngiliz Uçakları Bulgaristana Beyanname Attı

Bu, Bulgar Halkına İhtar Telâkki Ediliyor

Ankara, 29 (Radyo gazetesi) — Londra radyosunun bildirdiğine göre, müttefik uçakları evvelki gece Bulgaristana beyannameler atmıştır. Bu beyannameler Bulgaristana ihtar mahiyetindedir. Londra radyosu dün akşamki bulgarca neşriyatında Mihverin Bulgaristandaki üslerden faydalandıklarına işaret ederek bugün beyaname atan müttefik uçaklar yarın bomba atacaklardır. Bulgar milleti harekete geçmezse müttefikler Mihverin faydalandığı üsleri tahrip etmesini pek iyi bilir, bizden söylemesi, demiştir.

Almanlar Dakar'ı Üs Olarak Kullanıyor

Londra, 29 (A.A.) — Londranın siyasî mahfillerinde hasıl olan kanaate göre, Laval'in Amiral Darlan ve Platon ile "ajanlar meselesi,, hakkında görüştüğüne dair alınan haber Fransız donanmasının istikbali hakkındaki münakaşaları yeniden canlandıracaktır. Almanların bilhassa Şimali Afrikadaki Fransız deniz üslerinden istifade edebilmek arzusiyle Laval'i sıkıştırdıkları zannedilmektedir. O zamandanberi Alman denizaltı ve hattâ denizüstü gemilerinin Fransız Garbî Afrikasının bir limanı olan Dakar'dan istifade ettikleri zannolunmaktadır. Bir hafta evvel Laval Dakar'daki Fransız kuvvetleri kumandanını Vichy'de kabul etmiştir.

Deat'ya Bir Suikast Daha Yapıldı

Vichy, 29 (A. A.) — Versailles'de Laval ve Deat'ya yapılan suikastın yıldönümü münasebetiyle evvelki gece Paris civarında Clichy'de Olimpia tiyatrosunda Marcel Deat tarafından tertip edilen miting esnasında atılan bir bomba üç kişinin ölmesine ve dört kişinin de yaralanmasına sebep olmuştur.

Deat, salonun arka tarafında oturduğu ve bir pencereden veya fuayeden atılan bomba salonun ortasında patladığı için kendisine hiçbir şey olmamıştır. Yaralılardan en aşağı ikisinin vaziyeti vahimdir

SOVYET TEBLİĞİ

Baştarafı 1 incide

Şiddetli muharebeler

Londra 29 (A.A.) — Britanova Rjev ile Stalingrat arasındaki sahada büyük muharebeler cereyan etmektedir. Rjev bölgesinde bir milyona yakın Sovyet askeri çarpışmaktadır. Alman muvasala yollarının başlıca kavşak noktası ve merkezi tehlikededir. Hitler cenuptaki umumî karargâhından Rjev bölgesine hareket etmiştir. Almanların eylûlden evvel bir Sovyet taarruzu beklemedikleri anlaşılmaktadır.

Bir Alman tank tümeni tahrip edildi

Londra 29 (A.A.) — Tass ajansından alman bir telgraf, dokuzuncu, on birinci ve on dördüncü Alman tank tümenleriyle Alman hücum kıtalarının "daha büyük Almanya,, tank tümeninin ağır Sovyet tankları tarafından tahrip edilmiş olduklarını bildirmektedir. Sovyet tanklarının teknik üstünlüğü, Alman komutanlığını tabiye değiştirmek ve Sovyet tanklariyle doğrudan doğruya karşılaşmaktan kaçınmak zorunda bırakmıştır.

Cephede inkişaf

Londra 29 (A.A.) — Rus cephesinde mühim bir inkişaf görülmeğe başlamıştır. Harekâtın umumî şehri cesaret verici mahiyettedir. Hâlen cereyan etmekte olan büyük muharebelerin neticesi hakkında şimdiden hüküm vermek mevsimsiz olur. Fakat bugüne kadar elde edilen neticeleri ve harekâtın seyri üzerinde tesir icra edebilecek hâdisleri aşağı yukarı tahmin etmek mümkündür.

Müthiş bir tank muharebesi

Londra, 29 (A.A.) — Stalingrat şehrinin şimal batısında bir Alman tank birliği Rus hattına hücuma kalkmış ve vaziyet ciddi bir hale girmiştir. Tam zamanında yetişen bir Rus tank teşkili Almanları geriye atmıya ve vaziyeti kurtarmıya muvaffak olmuştur. Alman tankı bu çarpışmada tahrip edilmiştir. Almanlar geçen son baharda Moskova için yaptıkları tabiyeyi takip etmektedirler. Bu da Stalingrat şehrinin durmadan havadan bombadıman edilmesidir.

Ruslar Stalingrat'ta dayanıyorlar

Londra, 29 (A.A.) — Geceleyin Moskovadan alınan haberlere göre, Ruslar ağır Alman baskısına rağmen Stalingrat şehrinde dayanmaktadırlar.

Sovyet denizaltılarının faaliyeti

Londra 29 (A.A.) — Moskova radyosu, bir Sovyet denizaltısının yalnız bir seferde toplyekûn 4,000 tonilâtoluk 4 Alman gemisini tahrip ettiğini bildirmektedir. Denizaltı, bir düşman limana girmiş ve 8,000 tonilâtoluk bir yük gemisini torpillemiştir. Bu düşman yük gemisinin süvarisi Rus liman larından birine götürülmüştür.

★

Londra 29 (A.A.) — Rus kuvvetleri Baltık denizinde bir düşman taşıtını ve Karadenizde bir düşman denizaltısını batırmışlardır

Başvekil Sıvasta

Baştarafı 1 incide

güzel ve çok faydalı bir eser olan devlet demiryollarının cer atölyelerini gezmişler ve iş başında büyük bir neşe içinde çalışır buldukları mühendis ve işçilere hitap ederek büyük işlerin böyle büyük kuvvet ve neşe ile başarılabileceğini söylemişler, gördükleri gayret ve intizamdan dolayı memnun luklarını bildirmişlerdir.

Buradan ayrılan Başvekilimiz, Selçuk eserlerinden Şifaiye medresesiyle Gök medreseyi ve müteakiben de öğretmen ve sanat okullarını ve halı dokuma evini gezdikten sonra askeri kışla ile hastahaneyi görmüşlerdir.

Askeri kışlayı ziyareti esnasında muhtelif birlikler tarafından selâmlanan Başvekile karavana nümunesi sunulmuş ve çok lezzetli buldukları asker yemeğini yiyerek komutan ve erata hitaben "kardeşlik türlü türlü olur, ben karavananızı yemekle bugünden itibaren karavana kardeşi de oldum,, demişlerdir.

Eratın gürleyen "sağol,, sesleri arasında garnizondan ayrılan Başvekilimiz askeri hastahaneye giderek hastaları ziyaret ve hatırlarını sormuşlar ve hastahane hekimleri ile görüşerek memnunluklarını bildirmişlerdir.

Saat 20,30 da Sıvas C. H. P. Reisi tarafından halkevinde şereflerine verilen ziyafette bulunmuşlardır.

Alman - İsveç Ticarî Münasebetlerinde Güçlük

Stokholm, 29 (A.A.) — Afton Bladet gazetesi yazıyor:

Almanya ile İsveç arasındaki ticaret münasebetleri güçlük içindedir. Bunun sebebi, Almanyada işçi eksikliği, İngiliz hava kuvvetlerinin birçok Alman fabrikalarını tahrip etmiş olması ve Sovyet denizaltılarının Baltık denizinde pek fazla faaliyet göstermekte bulunmasıdır. Almanlar geçen sene söz verdikleri bir milyon 700 tonilâto maden kömürünü İsveçe gönderememişlerdir. Bundan başka, İsveç limanlariyle Almanya arasında ticaret servislerini temine yetişecek sayıda gemileri de bulunmamaktadır.

ALMAN TEBLİĞİ

Baştarafı 1 incide

Kaluga cenup batısında düşman kudretli zırhlı, piyade ve hava kuvvetleriyle desteklenerek taarruzlar yapmıştır. Bu taarruzlar, ordu ve hava teşkillerinin çetin savaşlariyle kırılmıştır. Alman hatlarına giren düşman, ağır kayıplarla, ilk hareket mevzilerine kadar geri atılmış ve 11 tank tahrip olunmuştur.

Rjev yakınında düşmanın yeniden yaptığı kuvvetli taarruzlar da püskürtülmüştür. Sovyet kuvvetleri, Alman karşılık taarruzları ile hırpalanmış ve hava teşkilleri tarafından bombalanmıştır.

Ladoga gölü cenubunda düşmanın yarma teşebbüsleri karşılık taarruzlarla önlenmiştir.

Helsinki bombalandı

Helsinki, 29 (A. A.) — Dün gece Sovyet hava kuvvetleri müteakip dalgalar halinde Fin başşehrine taarruz etmişler, tahrip ve yangın bombaları atmışlardır.

Tehlike işareti takriben dört buçuk saat sürmüştür.

Fin uçaksavar bataryalarının mukabelesi çok şiddetli olmuştur. Hususi ekipler bombalar yüzünden çıkan yangınları süratle bastırmışlardır.

Bu sabah Sovyet keşif uçakları tekrar Helsinkiye bir akın yapmışlar ve kısa bir tehlike işareti verilmesine sebep olmuşlardır.

Helsinki bombardımanı dört saat sürdü

Stokholm 29 (A.A.) — Helsinkiden verilen bir habere göre Fin hükûmet merkezi dün gece dört saat müddetle bombalanmıştır. Şimdiye kadar beş ölü ve 20 kadar yaralı sayılmıştır. Şehirde hafif hasarlar vardır.

Rus hava hücumları hafif oldu

Berlin, 29 (A.A.) — 27 Ağustos gecesi Kızılordu hava kuvvetlerinin akınları sırasında Berlin, Danzig ve başka şehirlerde tahribat yapıldığı hakkında Sovyet kumandanlığı tarafından neşredilen hususî tebliğe dair olarak Berlin salâhiyetli mahfillerinde bu tebliğin tamamen hayal mahsulü olduğu belirtilmektedir. Zikredilen şehirlerde hiçbir yangın çıkmadığı gibi atılan bombalardan vukua geldiği bildirilen hasarlar da pek ehemmiyetsizdir. Sovyet uçaklarının taarruz ettikleri 16 yere ceman 29 tahrip ve 50 kadar da yangın bombası atılmıştır

TAN
ABONE BEDELİ
Türkiye: 1400 Kr. 750 " 400 " 150 "
Ecnebi: 1 Sene 2800 Kr. 6 Ay 1500 " 3 " 800 " 1 " 300 "
Adres değiştirmek (25) kuruştur

Türk Tarihinin En Büyük Ve Eşsiz Zaferi: 30 AGUSTOS

Kahraman Mehmetçik daima zaferle neticelenen büyük savaşlardan birinde..

30 Ağustos 1942 (3)

BUGÜN

Harpte Portekizin Mühim Rolü

Yazan: *M. ANTEN*

Bir Vaşington telgrafı şu haberi vermektedir: "Amerika Hariciye Nazırı Hull Amerika ile Portekiz arasında ticarî münasebetlerin genişletilmesi için tedbirlerin alındığını fakat epeyce zamandanberi devam eden bu müzakerelerin, üzerinde anlaşılan noktaları ve bunların Portekiz ve müstemlekeleri bakımından ehemmiyetini bildirecek bir vaziyete gelmediğini beyan etmiştir.„

Bu; yalnız başına alındığı takdirde; üzerinde durulmağa değer bir vaka değildir; fakat bir kaç gün evvel Portekiz gazetelerinin ve bizzat Portekiz Reisi Cümhurunun, 6 gemisinin mihver denizaltıları tarafından batırılması üzerine Almanyaya ve İtalyaya harp ilânına mecbur kalan Berezilya milletine ve Reisi Cümhuruna gönderdikleri tesanüt mesajları gözönüne getirildiği zaman, hususî bir mâna ve mahiyet kazanmaktadır.

Filhakika Atlantikte oldukça geniş sahillere, Asor ve Yeşilburun adaları gibi çok mühim stratejik mevkilere malik olan küçük Portekiz, harbi müttefiklerin daha kısa bir zamanda kazanmalarında mühim bir rol oynamağa namzet bir memlekettir. Müttefikler Portekizi kazanmakla, şu mühim avantajları temin etmiş olacaklardır:

1 — Müttefikler Portekize asker çıkarmak ve bu memlekette deniz ve hava üsleri tesis etmek suretiyle İberik yarım adasında pek kolaylıkla mihvercilere karşı yeni bir cephe kurabilirler. Bu suretle bir taraftan Cebelitarık'ı muhtemel hava hücumlarına karşı daha büyük bir emniyet altına alırlar; diğer cihetten Atlantikte denizaltılarına karşı daha muvaffakiyetle mücadele imkânlarını çoğaltırlar. Portekize çok miktarda çıkarılacak olan müttefik kuvvetlerin, İspanyanın muvafakati ile yahut ona rağmen Fransaya doğru ilerlemeleri de mümkündür.

Böyle bir harekette, büyük ekseriyeti Frankoya aleyhtar olan ve isyan etmek için fırsat bekliyen İspanyol milletinin de yardımını temin edecekleri tahmin edilmektedir.

2 — Portekize ait olan Asor adaları Kazablanka'dan 1,800, Kanada sarkındaki Terre Nenve adasından 2,400 ve İngiltereden 2,500 kilometre mesafede bulunmaktadır, Müttefikler burada kuvvetli bir hava ve deniz üssü tesis etmekle Şimalî Atlantikteki hâkimiyetlerini takviye edeceklerdir.

Kazablanka'dan 1,600, Cenubî Amerikanın şimalindeki Trinité adasından 3,500 ve Berezilyanın şimali şarkisindeki Bernambuk limanından 2,500 kilometre mesafede bulunan Yeşilburun adalarına hâkimiyet ise merkezî Atlantikte sefer eden müttefik kafilelerini daha büyük bir emniyet altına alacak, Almanların - Vichy'nin muvafakati ile - Garbî Afrika sahillerine, Dakar'a yerleşmelerine mâni olacak ve icabında Garbî Afrikaya asker çıkarmağı kolaylaştıracaktır.

Hülâsa, Berezilyadan sonra Portekizin de müttefikler cephesine katılması, mihvere vurulacak darbelerin en büyüklerinden biri olacaktır.

Fakat Portekizden böyle bir hareket beklenebilir mi?

Fikrimizce, Portekizin de, bir kaç bitaraf Avrupa memleketi gibi harpten uzak kalmak arzusu ve buna ilâveten başta Reisi Cümhur Salazar olduğu halde bugün Portekizi idare eden şahsiyetlerin faşist temâyülleri buna en büyük, mâni teşkil etmektedir. Fakat, harbin müttefikler tarafından kazanılacağı kanaati Portekiz zimamdarlarını böyle bir harekete sevkedebilir.

Portekiz cüssesi ile mütenasip olmıyan müstemlekelerini asırlardanberi İngiltere sayesinde muhafaza edebilmiştir. Müttefikler Portekizi, isterlerse, aç bırakabilirler. Kendisi yardıma muhtaç olan Almanya Portekize yardım edemiyeceği gibi bugünkü sıkışık vaziyetinde Portekize fenalık yapabilecek bir kudrette de değildir. Bugün garpteki Alman kuvvetleri, istilâ ettikleri memleket halkını baskı altında tutmağa, ayni zamanda muhtemel bir ikinci cephe teşebbüsüne karşı koymağa kâfi değildir.

Bunlar, Salazar'ı düşünmeğe ve müttefikler cephesine katılmağa sevke decek kadar kuvvetli sebeplerdir.

HAFTA KONUŞMASI

Yirmi Yıl Onceki Çift Cepheli Zafer

30 Ağustos Zaferi, Ardından Gelen Siyasî ve İçtimaî Başka Zaferlere Yol Açtığı İçin Tek Cepheli Değil, Çift Cepheli Bir Zaferdir. Evvelâ Vatanı, Sonra Vatandaşı Kurtaran İnkılâpçı Bir Zafer!

Yazan: **Refik Halid KARAY**

Bazı zaferler, vardır ki pek büyük, pek mühim, pek şerefli, pek değerli ve kutludur; fakat ancak tek cephesiyle övünülebilir; denilir ki: "Bizden kuvvetli bir düşmanı yendik; yendik değil, yere serdik değil, çil yavrusu gibi dağıttık ve darmadağınık ettik değil, tam mânasiyle yok ettik. Aziz yurd, ordunun şerefi, millî vekar, şanlı tarih, hepsi kurtuldu. Ne kadar sevinsek, bayram etsek yeridir."

Bütün bunlar kurtulur, lâkin o zafer, tek başına, yalnız askerce, kahramanca bir zafer olarak tarihe hâkkolunur, kalır. Zaferden sonra dünya yine o dünyadır, devran yine o devran! Saray yine, çetrefil dilli cariyeleri, kız sesli harem ağaları, redingotlu mabeyincileri ve müşir forması giydiği halde bunun içinde hırkalı gibi duran sarsak elli ve sarkık etli padişahları ile yerindedir. Hükûmeti idare edenler arasında hâlâ sarığını sallayıp sakalını sıvazlayarak fetva okuyan softalar, patrik efendinin can ciğer dostu olmasına bakmıyarak dış siyasetimizi çevirmeğe memur ettiğimiz vezir payeleri yabancılar, Sultan yatağına sokmamız yetişmiyormuş gibi Nezaret koltuğuna oturtmaktan çekinmediğimiz yakışıklı delikanlı eskileri vardır. Zafer kazanılmıştır; fakat yazık ki yurd yine eski tas, eski hamamdır; içtimaî nizam, o askerlik ve kahramanlık harikasına rağmen, bıraktığımız yerde otlamaktadır! İşte tek cepheli zafer budur, böylesidir.

★ ★

Sonra zafer vardır ki —Fransanın 1918 zaferi gibi— arkasından bir kalkınma, bir uyanıklık, o zaferi hazmediş başlayamadığı, aksine siyasî bir kargaşalığa meydan verip rical kıtlığına yol açtığı için ancak tarihin bir köşesinde hazin bir mezartaşı gibi tek başına kalır.

Zafer vardır ki eski Osmanlı - Yunan harbindeki gibi miskin bir politikaya kurban gider, bir mağlûbiyete döner.

Zafer vardır ki İskenderinki kadar çok kısa sürer veya Napolyonunki kadar parlak başlayıp millî bir matemle biter.

Zafer vardır ki üzerinden bir kaç yıl geçince neticesizliğine bakıp tarhini hatırlamaktan ürkersiniz. Zafer vardır ki sadece kötü günlerin tesellisi olur.

Halbuki 30 ağustos zaferi yaşayan, anılan, bayramı yapılan bir zaferdir; hem de çift cephelidir. Bugün hangi gazeteyi açsanız yirmi yıl önceki gerçekten eşsiz zaferin değerini belirtip kutluluğunu öven güzel yazılar bulacaksınız. Demek ki zafer devam ediyor.

O zaferi devam ettiren, iki cepheli oluşudur; anavatanı kısa bir müddettenberi istilâ eden ecnebi ordularını kovduktan sonra uzun zamandanberi yurda içinden musallat olan sakat ve iğreti kafalıları da yok etmesi, yahut yola getirmesidir.

Bir (30 ağustos zaferi) farzediniz ki yine arkasından halife hazretlerini selâmlık resmi âlisinde seyretmek için yaşmaklı saraylılar yaldızlı landolarla Hamidiye camiinin etrafına sıralanıyor, müzika Mecidiye veya Aziziye marşını çalıyor, duagû efendiler buhurdanlar yakıyor ve kapı önünde, boynuzları yaldızlı koçlar kesilirken bir sarıklı kalabalığı, birazdan dağılacak atiaların derinleştirdiği sesle tekbirler alıyor.

Manzara hoştur; tablosu yapılmağa, filmi alınmağa, fotoğrafı çekilmeğe kartpostalı satılmağa, Pierre Loti ile silindir şapkalı elçi Marki Pallavçi'yi eğlendirmeğe cidden lâyiktir. Fakat o Çin-ü-Maçin manzarası kalsaydı simdi bu sulh ve huzur manzarası belki de olmazdı.

İkinci cihan harbinde de bir eliyle tabancasını gösterip öteki eliyle padişahın sakalını okşıyan bir hesapsız küme türer, yine memleketi nara yakardı ve her zaman sıcağı sıcağına bir 30 ağustos dâhîsi yetişemiye ceğinden uğursuz talihin yurda astığı yabancı bayraklar yerlerinden sökülüp bu kadar çabuk, belki de hiç atılamazdı.

★ ★

O 30 ağustos, yalnz harp tarihine kurulmuş, destanlara sığmaz bir askerî zaferden ibaret kalmadı; siyasî ve içtimaî bir zafere de yol açtı. Askerî zaferle önceden ecnebi istilâsının bâzusu bükülmüş; arkasından, her yeniliğe karşı koyan Kurunuvüstaî bir pençenin tırnakları söküldü.

İkinci zafer de birincisi kadar lüzumluydu.

Zira Meşrutiyet idaresi bizeasırlarca geri kaldığımız dünya ve komşu devletler seviyesine çıkartıp başka milletlerle bir hizaya getirtecek hızı veremiyordu; kendimizi bulmak istedikçe karşımıza çıkan engeli tamamen yıkıp geçemiyordu. Ne yapıyorsak eksik kalmağa mahkûmdu; pürüzsüz iş görmenin bir meseleyi kesip atmanın imkânı yoktu. Düşünürdük: Padişah ne der? Meşihat ne söyler? Hilâfete uyar, şeriatla bir gider mi? O gidişle yalnız heykel dikmek için birkaç asır daha beklememiz lâzım geliyordu. Bozgunları önlemek için hâlâ kadın çarşaflarını uzatmaktan meded umuyorduk. "Türküz!" demekten çekinirdik; Osmanlı görünmekten fayda tasarlardık. Meşrutiyet, tek kürekle medeniyet safasına çıkmaktan başka bir şey değildi. Bütün o devirden övüneceğimiz ve avunacağımız bir çift hoş hatıra biricik tam eser kalmamıştır. Bu acaip ve kısır idare ne maziyi yaşatıyordu, ne istikbali hazırlıyordu. Akıntıya kürek çekiyor, yerinde sayıyordu. Bir şey, bir uyanış, bir hamle, bir ruh kuvveti, bir kurtuluş yolu bekleyorduk.

30 ağustos zaferi o uyanıklığı, o hamleyi, o ruh kuvvetini getirdi ve memleketi, yalnız

(Devamı Sa. 4. Sü. 1 de)

ASKER GÖZİLE 30 AĞUSTOS

Türk ordusu; kargı, mızrak, kılıç, süngü, tüfenk ve topla tarihine yazdığı destanlara bir de motör destanı ilâveye mecbur kalırsa bu, hiç şüphesiz diğerlerinden daha az şerefli olmıyacaktır.

YAZAN: **NECATİ YAŞMUT**

İmparatorluk cephelerinde, gayesiz ve heyecansız çarpışan son Osmanlı ordusu, çöken İmparatorlukla beraber tarihe karışırken, kızıllaşan bir ufukta doğmakta olan Türkiye Cümhuriyetinin genç ordusu da, gagasiyle yumurtasını delip hayata çıkan bir civciv gibi, İnönünde süngüsiyle kabuğunu delerek yeni Türk tarihinin ilk sahnesine çıktı. İnönleri ve Sakarya bu yeni tarihin ilk yapraklarıdır. Bu safhada, genç Türk ordusu müdafaa kabiliyetinin imtihanını en yüksek bir derece ile vermiştir.

Ordular, bir devletin takip ettiği siyasetin ana hatlarına nazaran uzun senelerin talim ve terbiyesiyle ya müdafaa veya taarruz prensibi üstüne yetiştirilir. Milelterin hayatına göre pek kısa olan bir mücadele devresi içinde bir ordudan hem müdafaa ve hem de taarruzun en yüksek had ve verimini beklemek ve bu ayrı ayrı muharebelerin zarurî şartlarına en uygun şekilde intibak etmek kabiliyetini aramak doğru olmaz. Halbuki, tarihin sahnesine çetin bir muharebenin içinde doğan ve neşvünima için bir gün bile fırsat bulamıyan genç Türk ordusu, hiç bir talim ve mümarese müddetini doldurmadan, hattâ teçhiz edilmeden en zor müdafaa muharebesi imtihanlarını dünyayı şaşırtan bir maharet ve kahramanlıkla verdikten sonra bu muharebelerin onun kuvvet ve kudreti üstünde yapmış oldukları tahribatı bile tamamiyle telâfi edemeden en çetin bir taarruz imtihanına girmek mecburiyetinde kaldı.

★ ★

Onu tanımıyan, onu bilmiyen herkes, onun bu kadar fena şartlar altında vereceği çok zor imtihanın neticesine şüphe ve tereddüt ile bakarken, onu herkesten iyi bilen, herkesten iyi tanıyan, onu hayata getiren, yetiştiren ve ona itimatla sarılan üç büyük insan, Ata, İnönü, Çakmak, bu imtihanın sonuna sakin ve müsterih bakmakta, Türk milletinin mukadderatını bu imtihanın neticesine bağlamakta bir an tereddüt etmediler.

İmtihanın ilk suallerine genç Türk ordusunun kükreyerek vermiş olduğu cevapları, Kocatepenin bulutlara yaslanmış mihrabı üstünde dinliyen üç büyük baş, genç Türk ordusunun üç büyük şefinin başı, yepyeni bir Türk dünyasının üstüne doğmakta olan yeni bir güneşin altında birbirine memnuniyetle tebessüm ettiler.

26 Ağustosta, Akdeniz yolu üstünde sıralanmış, başları dumanlı tepelerin serp yamaçlarında başlıyan bu büyük imtihanın son safhası 30 Ağustosta Dumlupmarda bitti. Dumlupmarda, yeni Türk dünyasını kurmak için saadetle gözlerini kapayan büyük şehitlerin, en mukaddes bir pınarın suyu gibi akan sıcak al kanları, gelecek Türk nesillerinin övünçle, minnetle ve heyecanla seyredecekleri lâyemut bir âbidenin temellerini suladılar. 30 Ağustos zaferi, genç Türk ordusunun yalnız Türk tarihine değil, insanlık tarihine, hürriyet ve medeniyet tarihine hediye etmiş olduğu en güzel ve ebedî bir eserdir. Bu eserle, tarihinin ilk faslını açarak ışıklı ufuklara yürüyen Türk milleti, ve Türk Cümhuriyeti elbet de ordusunun kuvvetine kudretine ve imanına emniyet ve itimatla bel bağlıyacaktır.

★ ★

Bugün dünyayı sarmış harp âfetinin med ve cezir dalgaları arasında Cümhuriyet hudutlarının emniyeti için tetikte bekliyen Türk ordusu, bu büyük zaferin hâlesini alnında taşıyan, yeni dünyasının kudretini ruhunda duyan, kendi kuvvet ve büyük lüğüne iman eden bir milletin ordusudur. Değişen, tekemmül eden, daha yıkıcı ve ezici olan her çeşit silâh onun iradesi karşısında boyun eğecektir.

Askerî müzemizi süsliyen, eski devirlere ait her silâh onun elinde en keskin, en korkunç birer âlet oldular. Kargı, mızrak, kalkan, kılıç, yay ve ok, sonra süngü ve tüfek, makineli tüfek Türk ordularının ellerinde hayatlarının en yüksek harikalarını gösterdiler. En büyük menkıbeleri yazdılar. Eğer şimdi yeni şartlar ve yeni silâhlar karsısında, askerî müzeye tekrar yeni bir silâh kafilesi devretmek lâzım geliyorsa Türk milleti ve

Devamı Sa. 4. Sü. 2 de

TAKVİMDEN BİR YAPRAK

30 Ağustos 194?

Yazan: *ULUNA*

Tarihlerinde "30 Ağustos„ gibi lulanacak günleri olan mil bahtiyardırlar. Zira tarihler mil rin hayatında böyle başarılmış savaşları ender olarak kaydeder.

"30 Ağustos„ Türklüğün, uçur kenarından sağdan geri ettiği bi nüm noktasıdır. Memleket, asırl beri şaşılacak bir şuursuzlukla kö rüne varlığını tehlikeye koyaral timaiyatına, siyasetine bir türlü sa bir istikamet veremiyerek boc bocalaya felâket uçurumuna sürükleniyordu. Türk tarihinin o sayfaları zaaf ve inhatın son m leşiydi. Ondan sonrası artık kar bir çukur!...

Her şey bitecekti. Ne kahram menkıbeleri, ne şanlı fetihler, ne lı savaşlar! Hiç, hiç bir şey k yordu. Her satırı bir hamaset d olan Türkün büyük tarihi artı masal olmağa mahkûmdu.

Bütün bu vakaları cihanın n sine yazan büyük tarihi kurta lâzımdı ve bunu eli silâh tuttuğu denberi kâh Arabistanın kum de rında; susuzluktan dudakları tep kâh Kafkasyanın, Galicyanın bus valarında gözbebekleri donan, kâ nakkalenin vanar dağlarını göğ karşılıyan Türk yapacaktı.

Yeis ve ümitsizliğin akılları çı dan çıkardığı bir demde "İsraf "sur„ u calındı. Toprağın naba mağa başladı.

Yurdun kanına susayan düşm bu atışları can cekisen bir has ihtizar demine benzettiler.

Halbuki bu, Türklük dünyasın yamet gününü ayaklandıran top lerinin gönüllerde gümliyen akis den ibaretti. Memleket bütün riyle kalkındı.

Elbet şu mezâr ömrünü bir hâşr ziy Ta'kib edecekdir; buna imanla inan

Dedi ve taşı ile toprağı ile; ile yoku ile atıldı... ve kurtardı nın namusunu, tarihinin şerefini, sinin destanını, yurdunun istik her şeyini, her şeyini kurtard

30 Ağustos milletin yalnız ha saldıranların kolunu kırdığı bir değildir. Bu zafer yurda yeni bir açmıştır. Milleti, elindeki meşa kurtuluşa eriştiren, Türkün sen zafer şimşeklerinin ateş mürekk şu hitabı dağladı:

Yükselmeli, dokunmalı alnın semâla
Doymaz beşer dedikleri kuş i'tilâlar
Uğraş, didin, düşün, ara, bul, koş,

Durmak zemanı geçdi; çalışmak zer

Misafire Verilec Ekmek Karnele

Vilâyet makamının tebliği:

1 — Yeni ekmek karnelerinin zil sırasında esas İstanbul sakin den olmayıp misafir olarak bu ve bir ayı mütecaviz müddetle bulda kalacak olanlar daimi kar labilmek için mukim bulund mahallerden kayıtarını İstanbul lettireceklerdir.

Bu müddetten daha az kalaca nakil keyfiyeti uzun sürecek o vaziyetlerini bir beyanname ve tezkerelerini hâmilen ikamet et kazanın ekmek bürosuna müracderek nakline kadar muvakkat alacaklardır. Bu suretle hiçbir daşın aç bırakılmaması için te icap eden emirler verilmiştir.

İnhisarlar Vekili Ge

Gümrük ve İnhisarlar Vekil Karadeniz dün şehrimize gelmi

Altın Fiyatları

Dün bir altın 3285 kuruştan gram külçe 451 kuruştan satıl

BÜYÜK TAARRUZ..

— "Millî Mücadele„ Destanından

Güneş uyandı bugün toplarla uykusundan,
Havayı titretiyor şarapnel orduları.
Tepeler volkan oldu ateş Okyanusundan,
Sildi yıldırımları topun uğultuları.
Sağa bakılsa ateş, sol ateş, cenup yangın,
Sarsılan gök oynuyor yerinden bazı, bazı
Topraklar delik, deşik, bulutlar darmadağın,
Hiddetten köpürdükçe deli topların ağzı.

★

Bir boru emir verdi, arkadan hepsi birden,
Dalgalar çözülüyor kopmuş gibi zincirden.
Tufandan kalabalık tepede iki ordu,
Yine çarpışıyordu, yine çarpışıyordu..
Elden ele geçiyor kazandığımız yerler,
Son hızla, son nefesle saldırıyor askerler.

Bu tepeye koşanlar mutlak ölecek yarın.
En nihayet olacak (Tmaztepe) onların..
Geceyi uyutmuyor kazma, kürek sesleri,
Ölümün dolup, taştı kara kaplı defteri.
Bir taraftan sarıyor düşmanımızı yer, yer
Altından toprak uçan kahraman süvariler..
Öne atılsa ateş, sola dönse süngüler,
Yerden Türk sellerinin coştuğunu gördüler.
Zaferlerle yarışan galip Türk ordusundan,
Korkudan daha hızlı şimdi kaçıyor düşman.
Kaçıyor arkasından dağlar, dereler bile,
Onları durduramaz kalksa (İskender) bile.
(Cesaret) önlerine çıkıp dese (benim, ben!.)
Kacarlar ecel gibi gelen Türk neferinden..

Halûk Nihad PEP

BİR ÇİFT
MADENÎ İSKARPİN
Yalnız yüzü değişerek senelerce her yerde ve her mevsimde giyilebilir.
Beyoğlu İstiklâl caddesi 365/4

YENİ NESİL ORTA OKULU
Öğrendiğimize göre 10 yıldanberi Nuruosmaniye caddesinde muhitine çok verimli surette çalışan Yeni Nesil İlkokulunun bu yıl yüksek bir talim heyetinin yardımiyle orta kısmı açılacaktır. Dürüst çalışmasiyle yurda çok kıymetli çocuklar yetiştiren bu kültür ocağına muvaffakiyetler dileriz.

VİTAMİN, KALORİ ve GIDA KAYNAĞI

HASAN ÖZLÜ UNLARI

mecmuası nevileri çıkmıştır. Dünya çocuk gıda müstahzaratı arasında birinciliği kazanmıştır.

Hasan Deposu ve Şubeleriyle Eczane ve Bakkaliyelerde bulunur. Paketi 30, büyüğü 50 kuruştur.

Senesi geçmiş olan veya bozulan ve bayatlanan Hasan Özlü Unlarını, Hasan Deposu ve Şubeleri parasız değiştirir ve bu suretle yavrulara hayat ve sıhhat bahşeder.

Hafta Konuşması

(Baştarafı 3 üncüde)

düşman çizmesi altında kalmaktan değil, her hususta altta kalmaktan kurtardı!

★ ★

Siyasî ve içtimaî sahadaki zaferin de tam sırasıydı.

Zira Osmanlı idaresi son yıllarında Türke eskiden kalma güzel, şanlı ve heybetli nesi varsa kaybettirmişti. Kıyafet bakımından ne kaftanlı ve pallalı, ne de fraklı ve silindir şapkalı idik; ikisi ortası en acaip kılıkta setre pantalonlu, fesli ve püsküllü idik. Yaşmak ve ferace bir kıyafetti; lâkin peçeli manto bir maskaralıktı. Kavuk ve cübbe bir elbise idi; fakat frak üstüne giyilen fes bir soytarılığa benziyordu. Âdetlerimizde de gülünçtük, mânasız ve mantıksızdık; İstanbul tarafında kadınla erkeğin bir arada tiyatroya gitmesi yasaktı; fakat bunlar Kadıköyündeki sinemada localara girip dizdize oturabilirlerdi. Kermesler verirdik; çarşaflı hanımlar eşya satar, öteyandan tramvaylar, iki cinsin arasına perde asardı. Bir tarafta Kadı hükmeder, beri tarafta hâkim karar verirdi. Müslüman kızı sahneye çıktı diye polis yakasına yapışırken yine o polis bir başka Müslüman kızının eline fahişelik izinnamesi sıkıştırırdı.

Saltanat devirlerine ait her şey daralmış, küçülmüş, bayağılaşmış, çökmüş veya çirkince sine sıratmıştı. Saraylar saraylılariyle yerinde duruyordu, içindekiler yarı aç, yarı tok! Ya devlet hazinesinin hali? Fare düşse başı yarılırdı. Borç bini aşmıştı! Ya ferdin züğürtlüğü? İpipullah, sivri külâh! Ya ticaret vaziyeti? sinek avlamak! Hepsi berbaddı. Boğaziçi göç müş, şehir yanıp tozları havaya savrulmuş, Anadolu kuş uçmaz, kervan göçmez bir korkunç masal diyarına dönmüştü. Eski eserler silinmiş, yeni ise yapılmamıştı. Yurd içinde kazma kürek ancak mezar kazmak için kullanılıyordu. Zevk sanat, sınaat, her şey ve nihayet istiklâl elden gitmişti ve öyle olunca da Chateaubriand'nın dediği gibi, ortada yarı buçuk bir memleket kalmıştı; fakat bir vatan kalmamıştı!

★ ★

Bu sebepledir ki 30 ağustos zaferi, ardından gelen siyasî ve içtimaî başka zaferlere yol açtığı için tek cepheli değil çift cepheli bir zaferdir, evvelâ vatanı, sonra vatandaşı kurtaran inkılâpçı bir zafer! Milletler tarihinde hiçbir askerî zafer, kendi misilsiz değerinden başka, ayrıca idari zaferlerle taçlanarak bu kadar verimli, hayırlı, kurtarıcı ve şöhretli olmamıştır.

Asker Gözile 30 Ağustos

(Baştarafı 3 üncüde)

Türk ordusu bundan çekinecek ve endişeye düşecek değildir. Onun iman dolu yüreği şuur dolu kafası çelikleşmiş bileği en yeni silâhları da kendi iradesine rametmeği ve onları da kullanarak o silâhların da en yüksek eserlerini icap ederse yazmağı ve göstermeği bilecektir.

★ ★

Tarihin her devrinde dünyanın her kıtasında karalarda, denizlerde Türk orduları her çeşit silâhlarla ve her türlü muharebe şartları altında döğüşmüşler ve muzaffer olmuşlardır.

Türk milleti ve Türk ordusu, kargı mızrakla; kılıçla süngü ile; tüfekle ve topla tarihine yazmış olduğu destanlara bir motör destanı ilâve etmek mecburiyetine düşerse; bu destan elbette ki diğerlerinden daha soluksuz daha canlı ve daha az şerefli olmıyacaktır.

KÜÇÜK HABERLER

★ KIRA IHTIKARI — Şehzade başında Kemal Paşa caddesinde 15 numaralı evin sahibi Yahya, kiracısı Galipten konturat harici olarak 96 lira fazla para alırken yakalanmıştır.

★ MAHKUMLARIN NAKLI — İstanbul Ceza evindeki mahkûmlardan bir kısmının vilâyetlere nakledilmesi için liste hazırlanmıştır.

★ TRAMVAY SEFERLERI — İkinci mevki tramvaylardan bazılarının pandajları değiştirilmek üzere depoya çekildiğinden Edirnekapı ve Topkapıya birinci mevki arabalar ayrılmıştır.

★ VALI MUAVINI — Vali muavini Ahmet Kınık dün Boludan şehrimize dönmüştür.

★ FATIH MALIYE TAHSILDARI — Fatih Maliye tahsildarı Şükrü topladığı paraları ihtilâs ettiği için tevkif edilmiştir.

★ YARALI CESET — Beykozda mısır tarlasında bulunan yaralı cesedin civarda oturan 20 yaşında Dursuna ait olduğu anlaşılmıştır

BİR HAKİKAT! Sayın Müşterilerimizin Nazarı Dikkatine

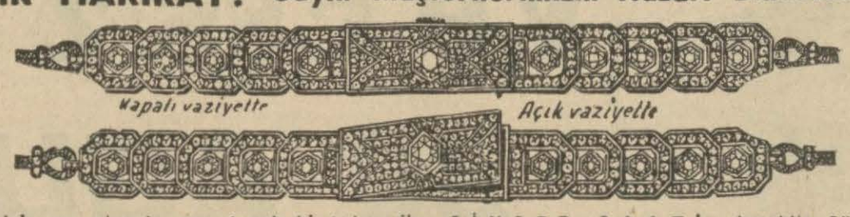

Pırlantalı ve elmaslı saat demek, bir kelime ile SİNGER SAATİ demektir. Çünkü Pırlantalı ve elmaslı saatlerin bütün hakiki evsafı meşhuru âlem olan SİNGER saatlerinde toplanmıştır. Bunun için: Saat alacağınız zaman, tereddüdsüz SİNGER saati almalısınız ve saatin üzerindeki SİNGER markasına, müessesemizin adresine dikkat etmeniz lâzımdır.

Modayı takip eden her asrî kadın için kıymetli taşlariyle ve nefis işlemelerile hakikaten nazarı dikkati celbeden böyle bir harikulâde SİNGER saatine sahip olmak âdeta bir saadettir.

SİNGER SAATİ Hoşa Gidecek En Makbul ve En Güzel HEDİYELİKTİR

No. 82 - D. Elmaslı ve 11 pırlantalı 600 lira
No. 82 - C. Elmaslı ve ortadaki büyük olmak üzere 11 pırlantalı 700 lira
No. 82 - E. Elmaslı ve ortadaki ile kenarlarındaki büyük olmak üzere 11 pırlantalı 800 lira
No. 82 - H. Elmaslı ve ortadaki ile kenarındaki daha büyük olmak üzere 11 pırlantalı 980 lira
EMSALLERİ GİBİ 15 SENE GARANTİLİDİR.
DİKKAT: SİNGER saatleri İstanbulda yalnız Eminönü merkezindeki mağazamızda satılır. İstanbulda şubemiz yoktur. Adres SİNGER SAAT Mağazaları.
İstanbul, Eminönü, No. 8

SÜMER BANK

Deri ve kundura sanayii müessesesinden

1 — Müessesemizin deri ve kundura fabrikalarına daimî

İŞÇİ ALINACAKTIR

2 — Verilecek ücret işçinin kabiliyeti ve kudretine göre günde 120 kuruştan başlar, bu ücretten başka fevkalâde zamanlara mahsus % 25 zam ödenecek ayrıca öğle yemeği ve iş elbisesi verilecektir.

Arzu edenlerin 24 ağustos pazartesi gününden 8 eylûl salı gününe kadar her gün ve 10 eylûlden 19 eylûle kadar salı ve çarşamba günleri Çarşıkpıda İstanbul Ayakkabıcılar Kooperatifi merkezinde fabrikamız mümessili Sinoplu Mehmede müracaat etmeleri ilân olunur

SARAÇHANEBAŞI HORHOR CADDESİNDE: HUSUSİ

Kız - Erkek Ana - İlk

HAYRİYE LİSELERİ

Yatılı - Yatısız Orta - Lise

Talebe kaydına başlanmıştır. Eski talebenin Eylûlün beşine kadar taksitlerini yatırarak kayıtlarını yenilemeleri lâzımdır. Sınıf bütünleme imtihanlarına 31 Ağustos Pazartesi, Lise bitirme imtihanlarına 8 Eylûl Salı, Orta kısım eleme imtihanlarına 10 Eylûl Perşembe ve olgunluk imtihanlarına da 24 Eylûl Perşembe günü başlanacaktır. Müracaat her gün 10 dan 17 ye kadardır. Ecnebi lisanı ilk sınıflardan başlar. Gündüzlü talebe mektebin hususi vesaitiyle nakledilir. Telefon : 20530

SAYIN HALKIMIZA

Kömür alım ve satımında rasladığınız zorlukları haber veriniz.

Tozlu, Islak Ve Eksik Kömür Almayınız
Kömür fiatı muayyendir, fazla para vermeyiniz

Sarih adres ve müspet vâkıalı şikâyetleriniz derhal takip edilir. Bu hareketiniz kendi menfaatiniz icabı olduğu kadar, vatan borcudur.

Müracaat yeri: (Ankara ve İstanbulda)

TÜRKİYE KÖMÜR SATIŞ ve TEVZİ MÜESSESESİ

Ordu Hastabakıcı ve Hemşireler Okuluna Ait Bazı İzahat ve Okula Kayıt ve Kabul Şartları

1 — Okulumuza hastabakıcı ve hemşire yetiştirmek üzere Ankarada M. M. V tarafından 1939 senesinde açılmış olan hastabakıcı ve hemşireler okuluna bu sene de 45 talebe alınacaktır. Okula girmek arzu edenler bulundukları mahallin Valiliğine ve kaymakamlığına veya askerlik şubelerine dilekçe ile müracaat edeceklerdir.

2 — 3433 sayılı kanun mucibince bu okuldan mezun olacaklar, memur olup tekaüdiye alacaklardır.

3 — Mezun olanlar altı senelik mecburî hizmetlerini ordu hastahanelerinde yapacaklar ondan sonra arzu ederlerse memleketteki bütün sıhhî teşekküller kendilerine açık olacaktır.

4 — Tahsil müddet üç sene olup bu müddet içinde okurlara ayda beş lira harçlık verilecek, iaşe ve elbiseleri tamamen okula ait olacaktır.

5 — Okuldan mezun olanlar barem kanununa göre 20 lira asli maaştan başlamak üzere maaş alacaklar ve bu miktar gittikçe çoğalacaktır. Bu zaman dahi iaşe, giydirme ve barınma orduya ait olacaktır

6 — Okul 1. Eylûl 942 de tedrisata başlıyacaktır

7 — Okula kayıt ve kabul şartları şunlardır:

A — Türkiye Cümhuriyeti tebaasından olmak ve Türk ırkından bulunmak.

B — Sıhhati yerinde olmak ve durumu her iklimde vazife görmiye müsait bulunmak. (bunu herhangi bir hastane sıhhî heyeti raporiyle tesbit ettirmek ve evraka bağlamak lâzımdır.)

C — Okurun talebe yaşı 16 dan aşağı ve 22 den yukarı olmıyacaktır.

D — Kendisi ana ve baba iffet ehlinden olmak. (bu vaziyet polisçe tevsik ettirilerek evraka bağlanacaktır.)

E — En az ortaokul tahsilini bitirmiş olmak. (eleme imtihanlarında muvaffak olmak şarttır) veya bu derecede tahsil gördüğünü isbat etmek. (Tasdikname veya bunun tasdikli bir sureti. Muameleli evrak ona eklenecektir.)

F — Evli veya nişanlı bulunmamak. (evvelce evlenip boşananlarla kocası ölmüş olanlar kabul edilir.) Buna ait medeni hali bildirir müsbit evrak keza eklenecektir.)

G — Okur sıhhî sebepler dışında okulu kendiliğinden terkettiği, evlenme suretiyle veya diğer inzibatî sebeplerle okuldan çıkarıldığı, altı senelik mecburî hizmetini yapmadığı veya tamamlamadığı veyahut sıhhî sebepler dışında çıkarıldığı takdirde tahakkuk ettirilecek mektep masraflarını tamamen ödiyeceğine ve gösterdiği vesikaların tamamen doğru olduğuna dair noterlikten tasdikli ve kefilli bir taahhütname verecektir.

8 — Yukarıdaki şeraiti haiz olan okul okula imtihansız olarak kabul edilecektir

9 — Yukarıdaki maddeler mucibince evrakının muamelesini bitirenlerden vilâyet veya kaza merkezlerinde oturanlar bu makamlar veya askerlik şubeleri vasıtasiyle evraklarını doğrudan doğruya Ankara Ordu Hastabakıcı Hemşireler Okulu müdürlüğüne göndereceklerdir.

10 — Müracaatların Ağustos 1942 nihayetine kadar sona erdirilmesi lâzımdır.

11 — Okurların kabul edildikleri ve mektebe hareket etme tarihleri ayrı makamlar tarafından kendilerine bildirilecektir.

12 — Kabul edileceklerin okulun bulunduğu Ankaraya kadar gelmek ve okulda tekrar yapılacak sıhhî muayene neticesi hastalıkları tebeyyün edenlerin memleketine gitmek için masraf edecekleri yol paraları kendilerine ait olacaktır (544 — 7802)

31 Ağustos Pazartesi Akşamından İtibaren

MAKSİM SALONUNDA

Gazetelerle ilân edilen ve sabırsızlıkla beklenen

MODERN KIZLAR

NAMINDAKİ 40 KİŞİLİ MUD YESARİ

BÜYÜK GALA İLE BAŞLIYOR

Yazan : MAH MUHTEŞEM REVÜ

Ayrıca: 24 Kişilik Muazzam SAZ Heyeti

İSTANBUL DEFTERDARLIĞINDAN

Dosya	NEV'İ	Muhammen bedel	Teminat
51217-1114/185	Mecidiyeköyünde Balmumcu çiftliği arazisinden müfrez 13 pafta 2 ada 3 parsel No. lu 28920 metre murabbaı arsa	57840	4142
51217-1114/190	Mecidiyeköyünde Balmumcu çiftliği arazisinden müfrez 13 pafta 2 ada 18 parsel No. lu 23600 metre murabbaı arsa	23600	1770

Yukarıda yazılı gayrimenkuller 16/9/942 Çarşamba günü saat 15 de Milli Emlâk Müdürlüğünde müteşekkil komisyonda kapalı zarf usuliyle ayrı ayrı satılacaktır. İsteklilerin 2490 sayılı kanun hükümleri dairesinde hazırlanmış teklif mektuplarını ihale günü saat 14 de kadar komisyon reisliğine tevdi etmeleri ve nüfus hüviyet cüzdanlarını ibraz eylemeleri muktazidir. Fazla izahat için Milli Emlâk Müdürlüğüne müracaat. (9201)

Yüksek Öğretmen Okulu Müdürlüğünden

1 — Lisalere öğretmen yetiştiren okulumuza yeni ders yılı için imtihanla talebe alınacaktır. Okulumuz parasız yatılıdır. Kayıt muamelesi 1 Eylûlde başlar ve 7 Birinciteşrin akşamına kadar devam eder.

2 — Kabul imtihanına girebilmek için aşağıdaki vasıfları haiz olmak şarttır:

a) Türk vatandaşı olmak;
b) 25 yaşını bitirmemiş olmak;
c) Lise olgunluk imtihanını başarmış bulunmak;
c) Öğretmenliğe engel olarak bir sakatlığı olmamak.

3 — İsteklilerin okula aşağıdaki evrak ile müracaat etmeleri lâzımdır:

1) Dilekçe; 2) Nüfus kâğıdı; 3) Lise bitirme ve olgunluk diplomaları; 4) aşı kâğıdı; 5) 4,5×6 büyüklükte 6 fotoğraf.

4 — İmtihanlara 8 Birinciteşrinde başlanacaktır. Fazla malûmat almak isteyenlerin okula müracaatları lüzumu ilân olunur. (9175)

İstanbul Mahrukat Ofisinden

1 — İki Stütbeker kamyonu için krasör yaptırılacaktır.

2 — Beherinin muhammen fiyatı 1200 liradır. Şartnamesi ofis muhasebesindedir.

3 — İhalesi 2.9.942 Çarşamba günü saat 11 de yapılacağından talip olanların teminat akçeleriyle mezkûr saatten evvel müracaatları.

4 — Bu saatten sonra vukubulacak müracaatlar kabul olunmaz (9182)

İLÂN

İÇTİMAIN YAPILACAĞI

Ulus gazetesinin 21.8.942 tarihli nüshasında, Uşak şayak fabrikası Türk anonim şirketinin 11.9.942 tarihinde yapılması mürakıplığımızca ilân edilen umumî heyet toplantısının kanunen akdinin mümkün olmadığı ve hissedarların neticesiz masraf ve külfetlere maruz kalmamaları ve hisse senetlerini mürakıplığımıza teslim etmemeleri yolunda şirket meclisi idaresi tarafından yapılan ilân okunmuştur.

Şirket nizamnamesinin ve ticaret kanununun hangi maddelerine muhalif olduğu madde beyanı suretiyle tasrih edilmiyerek sadece (Şirket nizamnamesine ve kanun hükümlerine muhalif bulunduğundan) suretinde uluorta bir beyanla ifade edilen mezkûr toplantı, mürakıplığımızca ticaret kanununun 357 ve 359 ncu maddelerine tevfikan tesbit ve ilân edilmiş ve bu toplantının yapılması Ticaret Vekâletince de bilhassa talep olunarak 10/7/942 gün ve şirket 4/5081 sayılı emir ve direktifile mürakıplığımıza ve 10/7/942 gün ve 5080 sayılı yazı ile Kütahya vilâyetine bildirilmiş ve hattâ böyle bir toplantı için lâzım olan hükûmet komiserinin tayin edildiği dahi tebliğ edilmiş bulunmaktadır.

Esasen yapılan iş, anonim şirketlerde her zaman yapılabilecek bir (Umumî heyet toplantısı) olup meclisi idarenin bundan kaçınmaması ve bilâkis bütün ididaların asil ve mesul merci olması itibariyle bu toplantıyı hattâ tesri etmesi gerekmektedir.

Bundan başka Ticaret kanununun 357 ve 359 ncu maddeleri çerçevesinde mürakıplığımıza verilen salâhiyetin idare meclisince refedilmesine mezkûr meclisin hak ve salâhiyeti olmadığından 11.9.942 tarihinde ilân edilmiş olan umumî heyet toplantısının tehirine sebep ve mahal bulunmadığı ve toplantının ilân edilen günde yapılmasının katî olduğu sayın hissedarların malûmu olmak üzere ilân olunur.

Uşak Sayak Fabrikası Türk Anonim Şirketi Mürakıpları
Haşim TÜMER Nurullah Yörük

KİMYAGER HÜSAMEDDİN

İdrar, kan vesair tahliller. Eminönü, Emlâk ve Eytam Bankası karşısında İzzet Bey Hanı 2 ci kat No. 6

Yatılı Erkek — YENİ KOLEJ — Yatısız Kız

İlk — Orta — Lise Taksimde Sıraserviler 86

Her gün saat 10 — 18 arasında talebe kaydeder.

Hususiyetleri: Yabancı diller öğretimine ehemmiyet vermek, talebesinin sıhhat ve inzibatiyle yakından alâkadar olmaktır. Eski talebe kayıtlarını Ağustos sonuna kadar yenilemelidir Telefon: 41159

KADIKÖY KIZ ENSTİTÜSÜ ve AKŞAM KIZ SANAT OKULUNA TALEBE KAYDINA BAŞLANMIŞTIR

YÜCA ÜLKÜ LİSESİ

Kayıtlara Başlanmıştır. Telefon: 20019

MALİYE VEKÂLETİNDEN

Maliye Meslek Mektebine Talebe Alınacak

Maliye meslek mektebine alınacak talebenin seçilmesi için ikinci bir defa daha yazılı ve sözlü müsabaka açılmıştır. Müsabakaya girmek için 17 — 25 yaşında olmak, en aşağı ortamektep tahsilini bitirmiş bulunmak, Askerlik çağında olanlar için askerliğini yapmış veya sair sebeplerle alâkasını kesmiş olmak şarttır. (Tecilliler alınmaz.) Yazılı müsabaka imtihanları Ankarada Maliye meslek mektebinde, İstanbul, Seyhan, İzmir; Sivas; Samsun; Bursa; Amasya; Zonguldak; Tokat, Ordu, Erzincan, Bilecik; Çankırı; Kırşehir; Çanakkale; Tekirdağ; Kırklareli; Bolu Defterdarlıklarında 10 Eylûl 942 tarihinde yapılacaktır.

Talip olanların imtihan gününe kadar Ankarada Maliye meslek mektebine ve vilâyetlerde isimleri sayılan Defterdarlıklara müracaatları lâzımdır. Ankarada icrası kararlaştırılan sözlü imtihan günü 15 Eylûl 942 den 25 Eylûl 942 ye alınmıştır.

Mektebin tahsil müddeti iki yıldır. Talebe mektepte yatar. Ayrıca iaşelerine mukabil ortamektep mezunlarına ayda kesintisiz 40 ve lise mezunlarına 45 lira verilir. Mektebi muvaffakiyetle bitirenlerden ortamektep mezunları 20 lira, lise mezunları 25 lira maaşlı memuriyetlere tayin olunurlar. (7238) (9405)

MÜSAİT ve UYGUN ŞARTLARLA Burgaz'a İhracat Eşyası

Kabul edeceğiz. Bunlar için beş motörümüz emre âmâdedir. İstiyenlerin Karaköy Palas Altmcı kat 15 numaraya müracaat. Tel : 40594

İstanbul Deniz Komutanlığından

1 — Deniz Lisesine ve Deniz Gedikli okuluna alınacak talebelerin kayıt işleri 10 Eylûl 942 akşamına kadar uzatılmıştır.

2 — Seçme sınavları 15 Eylûl 942 de yapılacaktır. Taliplerin izahat almak üzere 14 Eylûl 942 günü saat 9 da kaydı kabul komisyonunda bulunmaları. (9259)

İstanbul Deniz Komutanlığından

Yaşı (32) den fazla olmamak üzere yedek subaylardan kabul imtihanında muvaffak olanlardan yirmisi denizordusu için hesap ve muamele memuru yetiştirilmek üzere alınacaktır.

24 Eylûl 942 tarihine kadar müracaat edilmesi lâzımdır.

İsteklilerin kayıt ve kabul şartları hakkında malûmat almak üzere komutanlığımıza müracaatları (9321)

Yüksek Gelirli Satılık Apartıman

Altında beş dükkân ve dört dairesi, muayenehane, yazıhane olarak kiralanan pek az masraflı ve senevi 9000 lira gelirli Ankarada Adliye Sarayı karşısında "Hayatibey Apartmanı" ve arkasındaki arsasiyle beraber satılıktır. Apartman ve arsa 276 metre karedir. Talip olanların İst. Eyüp Arif Beşer Eczanesine müracaatları

Elaziğ Nafıa Müdürlüğünden

1 — 53532 lira 27 kuruş keşif bedelli Elâzığ 80 yataklı memleket hastahanesi ikmali inşaatı kapalı zarf usuliyle eksiltmeye konulmuştur.

2 — Bu işe ait evrak şunlardır:

A — Bayındırlık işleri genel şartnamesi;
B — Fennî ve hususî şartname;
C — Eksiltme şartnamesi,
D — Keşif hülâsa ve metraj;
E — Mukavele projesi
F — Serıdöpri;
G — Yapı işleri fennî şartnamesi.

İstekliler bu şartname ve evrakı Elâzığ Nafıa Müdürlüğünden 1 lira 34 kuruş bedelle alabilirler.

3 — Eksiltme 17.9.942 gününe rastlıyan Cuma günü saat 15 de Elâzığ Nafıa Müdürlüğü odasında müteşekkil arttırma eksiltme komisyonunda yapılacaktır.

4 — Eksiltmeye girebilmek için isteklilerin 3926 lira 61 kuruş muvakkat teminat vermesi ve bundan başka aşağıdaki vesikaları ibraz etmeleri lâzımdır.

A — Eksiltmeden üç gün evvel Elâzığ vilâyetinden bu işe dair alınmış ehliyet vesikası;

B — 1942 yılına ait Ticaret ve Sanayi odası vesikası;

5 — Teklif mektupları yukarıda 3 üncü madede yazılı saatten bir saat evveline kadar komisyon reisliğine makbuz mukabilinde verecekleridir.

Posta ile gönderilecek mektuplar nihayet 3 üncü madde yazılı saatte açılmış bulunmalıdır. Postada olacak gecikmeler kabul edilmez. (9095)

Türkiye Şeker Fabrikaları Anonim Şirketinden

Fabrikalarımız bu seneki faaliyetlerine Eylûlde gececeklerinden İstanbulda ve Fabrikalarımızda yeniden kristal şeker için müracaatların kabulüne 31 Ağustos Pazartesi gününden itibaren başlanacaktır. Gerek küp gerek kristal talepleri, ancak bedellerin Fabrikalarımıza veya İstanbulda Büromuza tamamen tediyesinden veya hayvanların vürudundan sonra itibara alınacaktır.

Sahip ve neşriyat müdürü: Halil Lütfi Dördüncü,
Gazetecilik ve neşriyat T. L. Ş. TAN Matbaası